

Wielkopolskie
Muzeum
Niepodległości

RAPORT ROCZNY 2019

WPROWADZENIE

Szanowni Państwo,

oddajemy do Waszych rąk podsumowanie roku 2019.

To był rok , w którym ciągle jeszcze żyliśmy 100. rocznicą wybuchu zwycięskiego powstania wielkopolskiego. W ośmiu miastach Polski pokazaliśmy wystawę plenerową *Wielkopole ku Niepodległej*. Jubileusz ostatecznie zamknęliśmy w grudniu tradycyjną inscenizacją wjazdu Paderewskiego, powstańczym miasteczkiem przed Odwachem i transmitowanym na antenie ogólnopolskiej TVP koncertem pieśni patriotycznych *Wielkopole śpiewają Niepodległej*, zorganizowanym tym razem na Dziedzińcu Urzędu Miasta.

W ciągu całego roku przygotowywaliśmy wydarzenia, które gromadziły liczną publiczność, ale też spotkania bardziej kameralne. Cieszyły nas wystawy w Muzeum Uzbrojenia i Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919, aktywne działania edukacyjne Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956. Wielkim przeżyciem były obchody 80. rocznicy utworzenia KL Posen, które odbyły się w Muzeum Martyrologii Wielkopolan w Forcie VII. Z radością wydaliśmy książkę autorstwa naszego kustosa Jarosława Bączyka, kierownika Muzeum Armii „Poznań”, zatytułowaną *Krzyż dla generała*.

Wytrwale i z coraz bardziej widocznym efektem kontynuowaliśmy prace modernizacyjne w Forcie VII, którego prawa część odzyskuje historyczne oblicze, a już niedługo będzie przyciągać publiczność nową trasą fortyfikacyjną z licznymi atrakcjami.

Z dumą ogłosiliśmy wyniki konkursu na siedzibę nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego. Jego gmach i otoczenie zaprojektuje renomowana warszawska pracownia architektoniczna – WXCA. W ramach przygotowań do tej inwestycji stale poszukujemy wartościowych eksponatów, cały czas trwa zbiórka pamiątek po powstańcach – jej pierwsze efekty pokazaliśmy na wystawie *Pamięć przywrócona*.

Przełom roku 2020/2021 przyniósł zmianę na stanowisku dyrektora WMN. Tomasz Łęcki objął stanowisko Dyrektora Muzeum Narodowego w Poznaniu. Ogłoszony przez Miasto konkurs wyłonił nowego dyrektora i od marca 2020 roku Wielkopolskie Muzeum Niepodległości prowadzi podpisany pod tym słowem wstępnym Przemysław Terlecki.

Dziękuję mojemu poprzednikowi i całemu zespołowi WMN za pracę i zaangażowanie, których efekty znajdziecie na kolejnych stronach Raportu. Dziękuję współpracownikom i przyjaciołom Muzeum, naszym darczyńcom, wszystkim, dzięki którym udaje się wspólnie utrwać i upowszechniać pamięć o naszej historii. Wszak nadal chcemy „łączyć historią”.

Życzę miłej lektury,

Przemysław Terlecki

ODDZIAŁY MUZEUM

Pięć oddziałów Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości gromadzi i udostępnia zabytki związane z tematyką niepodległościową obejmującą okres od rozbiorów po rok 1989.

W zakres naszych zainteresowań wchodzi zwłaszcza zagadnienia dotyczące powstania wielkopolskiego 1918-1919; historii Armii „Poznań”, jej jednostek i żołnierzy; martyrologii Wielkopolan podczas drugiej wojny światowej; poznańskich fortyfikacji; uzbrojenia, wyposażenia i umundurowania jednostek Wojska Polskiego od XIX wieku po koniec PRL oraz powstania poznańskiego w czerwcu 1956 roku.

Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919

Stary Rynek 3 (Odwach), 61-772 Poznań
tel. 61 853 19 93, e-mail: odwach@wmn.poznan.pl

Ekspozycję stałą

Powstanie wielkopolskie 1918-1919. Droga do niepodległości

obejrzało w 2019 roku 29 191 osób.

Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956

ul. Święty Marcin 80/82 (CK Zamek), 61-809 Poznań
tel. 61 852 94 64, e-mail: czerwiec@wmn.poznan.pl

Schron Przeciwatomowy dla Władz Miasta Poznania

ul. Słupska 62, 60-458 Poznań

Ekspozycje stałe:

Powstanie Poznańskie 1956 – ocalona pamięć

Schron Przeciwatomowy dla Władz Miasta Poznania

Galerię Plakatu z Okresu Socjalizmu

obejrzało 11 530 osób

Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII

ul. Polska, 60-591 Poznań

tel. 61 848 31 38, e-mail: mmw@wmn.poznan.pl

Ekspozycje stałe:

Wysiedlenia ludności polskiej z Wielkopolski do Generalnego Gubernatorstwa 1939–1941

Więźniowie Fortu VII w więzieniach i obozach III Rzeszy – zmarli i zaginieni

Męczeństwo więźniów Fortu VII w okresie II wojny światowej

„Ja szukam życia i umrę cicho...” – życie i twórczość Stefana Balickiego

„...i ślad po nich zaginął”. Zagłada chorych psychicznie w komorze gazowej w Forcie VII

Wystawę fotografii Przemysława Jurkiewicza „Twierdza fortowa Poznań”

obejrzało 10 989 osób

Muzeum Uzbrojenia

al. Armii Poznań, Park Cytadela, 61-633 Poznań
tel. 61 820 45 03, e-mail: cytadela@wmn.poznan.pl

Ekspozycje stałe:

Wystawę plenerowa ciężkiego sprzętu wojskowego XX w.

***„Za mundurem panny sznurem...” Mundury, uzbrojenie
i oporządzenie polskich formacji wojskowych 1914-1945***

***Między Wehrmachtem a Armią Czerwoną – poznaniacy w bitwie
o swoje miasto w 1945 roku***

obejrzało 39 731 osób

Muzeum Armii „Poznań”

al. Armii Poznań (Mała Śluza), 61-633 Poznań
tel. 663 866 414, e-mail: bzura@wmn.poznan.pl

Ekspozycję stałą

***Wierni przysiędze. Armia „Poznań” w kampanii wrześniowej
1939 roku***

obejrzało 9158 osób

WYSTAWY CZASOWE

W 2019 roku Wielkopolskie Muzeum Niepodległości przygotowało 6 nowych wystaw czasowych.

Kontynuowało także 7 wystaw czasowych otwartych w latach ubiegłych.

Wielkopolskie ku Niepodległej – w stulecie zwycięskiego powstania 1918-1919 roku

Wystawa-instalacja – przygotowana w roku 2018 przez ponad 20 wielkopolskich instytucji muzealnych, naukowych, bibliotecznych oraz organizacji społecznych, kontynuowała swoją peregrynację, odwiedzając Warszawę (28 grudnia 2018 – 10 stycznia 2019), Kraków (17-30 stycznia), Świętochłowice (7-17 lutego), Wrocław (24 lutego – 10 marca), Zieloną Górę (17-31 marca), Gdańsk (7-20 kwietnia), Inowrocław (27 kwietnia – 12 maja), Białystok (6-13 czerwca) i Szreniawę (23 czerwca – 15 lipca).

Dla nas, wrocławian, to bardzo interesujący element polskiej historii. Przede wszystkim ze względu na pamięć wielu wrocławskich rodzin, które się z Wielkopolski wywodzą.

Portal
wroclaw.gosc.pl

Przygotowana przez Wielkopolskie Muzeum Niepodległości w Poznaniu wystawa „Wielkopoleanie ku Niepodległej – w stulecie zwycięskiego powstania 1918-1919” już od kilku dni cieszy się dużym zainteresowaniem zielonogórczan. Nic dziwnego, że na śródownym wernisażu, 20 marca 2019 r., przed siedzibą Muzeum Ziemi Lubuskiej – był tłum.

„Gazeta Lubuska”

Plenerowa wystawa przed muzeum. Nie sposób jej nie zauważyć.

„Gazeta Wyborcza”

Wystawę przy Muzeum Poczty Polskiej Poczty Polskiej w Gdańsku pokazujemy w hołdzie Wielkopolanom, którzy w XX-leciu międzywojennym, po zwycięskim powstaniu, przybyli na Pomorze.

Kultura.trójmiasto.pl

Oczami Leona Prauzińskiego

Wystawa prac malarstwa monochromatycznego Danuty Krüger, przygotowana wspólnie z artystką oraz Związkiem Artystów Plastyków to projekt artystyczny, który określić można jako malarską transkrypcję dzieł Leona Prauzińskiego – żołnierza powstania wielkopolskiego, cenionego malarza i rysownika, twórcy prac przedstawiających ważne momenty powstańczej historii.

5 stycznia – 20 marca, Muzeum Martyrologii Wielkopolan Fort VII

Wystawę obejrzało 1780 osób.

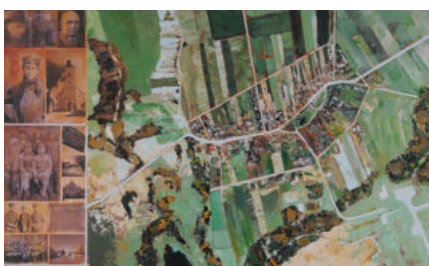
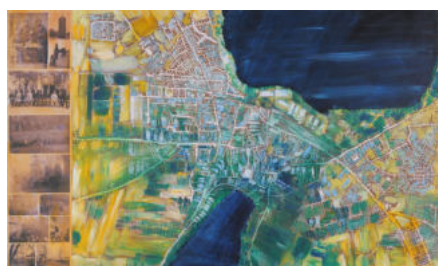

Przestrzeń i czas w malarskim przekazie historii **Wystawa autorska prof. Izabeli Rudzkiej**

Cykl obrazów Izabeli Rudzkiej jest twórczym upamiętnieniem 100-lecia powstania wielkopolskiego 1918-1919. Wszystkie powstały w oparciu o retrospekcję i porównanie aktualnej przestrzeni pejzażu miejsc z ich historycznym kontekstem. Każde z wybranych do projektu miejsc – Anastazewo, Nowe Kramsko, Rawicz, Poznań-Ławica, Zdziechowa i Żnin – jest związane z istotnymi działaniami w czasie powstania wielkopolskiego.

29 kwietnia – 16 lipca, Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919
Wystawę obejrzało 7450 osób.

Wystawa pokonkursowa najlepszych projektów architektonicznych nowej siedziby Muzeum Powstania Wielkopolskiego

Na wystawie zaprezentowano zwycięski projekt nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego, autorstwa Pracowni Architektonicznej WXCA sp. z o.o. z Warszawy. Pokazano również projekty, które zostały wyróżnione przez Sąd Konkursowy.

30 lipca – 15 września, Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919
Wystawę odwiedziły 846 osoby.

Mundur polskich wojsk pancernych

Wystawa była hołdem oddanym polskim czołgistom. W roku 2019 minęło bowiem sto lat od chwili, gdy wiosną 1919 roku w Martigny les Bains we Francji, z inicjatywy dowódcy Błękitnej Armii gen. Józefa Hallera oraz Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu, przystąpiono do formowania pierwszej polskiej jednostki pancernej. Losy sił pancernych zostały ukazane poprzez prezentację dwunastu sylwetek mundurowych kierowców-mechaników oraz stworzone specjalnie na potrzeby wystawy wizualizacje czołgów.

od 24 sierpnia, Muzeum Uzbrojenia

Wystawę odwiedziło 14 646 osób.

Wielkopole w Bobrujsku w 1919-1920 roku – fotografie z albumu Jana Milewskiego

Pomysłodawcą i sponsorem wystawy był wnuk autora albumu – Wojciech Paszkowski, mieszkający obecnie w Wielkiej Brytanii. Zachowany w rodzinnym archiwum album zawiera kilkadziesiąt nieznanych dotąd zdjęć, które dokumentują historię frontowego życia 1. Dywizji Strzelców Wielkopolskich. Twórca albumu Jan Milewski oraz jego ojciec Kazimierz Milewski byli znaczącymi obywatelami Gniewkowa, aktywnymi przedsiębiorcami i społecznikami oraz działaczami Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”.

od 17 grudnia, Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919

Wystawę obejrzało 627 osób.

Kontynuacje wystaw z 2018 roku

Suwalszczyzna – pejzaż i pamięć

Wystawa Muzeum Armii „Poznań” (prezentowana w Odwachu)

Czas prezentacji: od 16 maja 2018 do 17 lutego 2019

„Jeśli ludzie zamilkną, kamienie wołać będą”

Wystawa Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956

Czas prezentacji: od 26 czerwca 2018 do 27 kwietnia 2019

Artyleria lekka w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie

Wystawa Muzeum Uzbrojenia

Czas prezentacji: od 4 grudnia 2018 do 30 maja 2019

Powstanie Wielkopolskie. Droga Wielkopolan do Niepodległości

Wystawa planszowa

Prezentacje w 13 lokalizacjach w ciągu całego roku 2019.

Poznań II Rzeczypospolitej. Miasto z klasą (II edycja)

Wystawa planszowa

Prezentacje w trzech lokalizacjach (kwiecień, wrzesień, listopad).

Powstanie Poznańskie – Czerwiec 1956

Wystawa planszowa

Prezentacje w dwóch lokalizacjach (czerwiec).

POPULARYZACJA HISTORII

W wydarzeniach popularyzujących historię, które przygotowaliśmy w 2019 roku, uczestniczyło około 11 500 osób. W organizacji części imprez wzięli udział nasi wypróbowani partnerzy. Włączyliśmy się także w akcje innych organizatorów, takie jak „Polska zobacz więcej – weekend za pół ceny”, „Poznań za pół ceny”, „Poznańskie Dni Rodziny”, „Dni Twierdzy Poznań”, „60+ kultura” i – przede wszystkim – „Noc Muzeów”.

Wydarzenia towarzyszące prezentacji wystawy „Wielkopoleanie ku Niepodległej – w stulecie zwycięskiego powstania 1918-1919 roku”

W miastach goszczących wystawę odbyły się m.in. pokazy Ochotniczego Reprezentacyjnego Oddziału Ułanów Miasta Poznania w barwach 15. Pułku Ułanów Poznańskich, koncerty, zajęcia edukacyjne oraz debaty historyczne.

Liczba uczestników dodatkowych wydarzeń przekroczyła 2000 osób.

Wojewódzka Inauguracja Miesiąca Pamięci Narodowej

5 kwietnia, Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII

Uczestniczyły 254 osoby

Uroczystość, upamiętniającą ofiary niemieckiej okupacji, Rada Miasta Poznania organizuje co roku właśnie w Forcie VII – pierwszym, niemieckim obozie koncentracyjnym na ziemiach polskich. Tym razem w szczególny sposób wspominaliśmy Marcina Rożka – rzeźbiarza i malarza, uczestnika powstania wielkopolskiego, który za odmowę wykonania popiersia Hitlera został uwięziony w Forcie VII, a następnie przewieziony do obozu w Auschwitz, gdzie zmarł z wycieńczenia. Na uroczystość przybyli parlamentarzyści, przedstawiciele władz miasta i województwa, instytucji miasta Poznania, stowarzyszeń oraz kombatanci i uczniowie.

**Uroczyste odprawy warty honorowej
Ochotniczego Reprezentacyjnego Oddziału Ułanów Miasta Poznania
w barwach 15. Pułku Ułanów Poznańskich**

Od maja do grudnia przed Odwachem na Starym Rynku
odbyło się 16 odpraw konnych.

Łączna liczba widzów ok. 8000 osób

„Witaj, majowa jutrzeńko”

Wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych z Jackiem Kowalskim i zespołem Monogramista JK. Podczas tegorocznej edycji większość repertuaru stanowiły pieśni z okresu powstania wielkopolskiego.

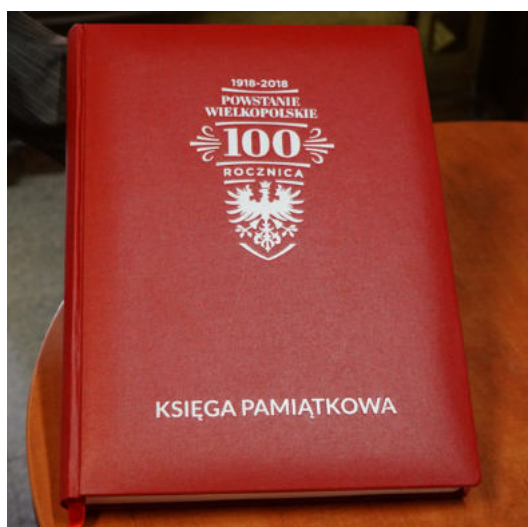
3 maja, przed Odwachem na Starym Rynku

Uczestniczyło ok. 400 osób

Przekazanie Księgi Pamiątkowej z obchodów 100. rocznicy powstania wielkopolskiego przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka

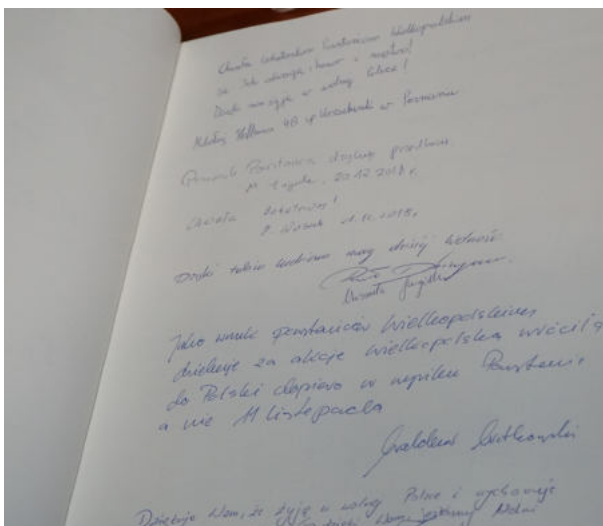
W maju do Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 trafiła Księga Pamiątkowa, wyłożona wcześniej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego. Marszałek Marek Woźniak przekazał Księgę z intencją, by wypełnić ją do końca: *nareszcie ta nasza Księga Pamiątkowa trafiła na właściwe miejsce! Bo gdzie, jeśli nie w tym Muzeum znajdzie się tak wielu chętnych do pamiątkowego wpisu?* – napisali przekazujący dar reprezentanci Gabinetu Marszałka. Od 3 maja 2019 Księgę uzupełniają więc goście Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919.

To wartościowa pamiątka po obchodzonym jubileuszu; są w niej wpisy ludzi, którym historia powstania wielkopolskiego nie jest obojętna.

Rzeczniczka
Urzędu Marszałkowskiego
Anna Parzyńska-Paschke

Do Księgi wpisywali się uczniowie, potomkowie powstańców, rodzyiny, samorządowcy, przedstawiciele wielu instytucji i organizacji: – *Mój pradziadek był Powstańcem Wielkopolskim! Dziadku dziękuję Tobie i Twoim współtowarzyszom.* – *Dzięki Wam jestem dumny, że jestem Wielkopolaninem. Wiele wpisów wyraża osobiste emocje: – abyśmy zawsze byli wolni – ...i tak należy przeprowadzać powstania. Byle nie było to już konieczne. Najczęściej jednak powtarzają się dwa słowa: dziękujemy i pamiętamy.*

Piknik militarny „Ze wschodu i zachodu”. Wojsko Polskie – schyłek wojny

Grupy rekonstrukcji historycznej przybliżyły losy polskich żołnierzy w końcowej fazie II wojny światowej, a zwiedzający mogli zobaczyć żołnierzy i sprzęt Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, Wojska Polskiego na Wschodzie oraz Podziemia Niepodległościowego. Goście pikniku mieli również możliwość zwiedzania czołgu średniego T-34-85 z kolekcji Muzeum Uzbrojenia.

12 maja, Muzeum Uzbrojenia, ekspozycja plenerowa

Uczestniczyło 321 osób

Przekazanie Budki Niepodległości do Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919

15 maja, Odwach

Budka Niepodległości została udostępniona poznaniakom w związku z 100. rocznicą wybuchu zwycięskiego powstania wielkopolskiego i 100-leciem odzyskania przez Polskę nieodległości. Przed gmachem Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego stała przez ponad pół roku, od 28 września 2018.

Budka jest uniwersalna i ponadczasowa, w nowoczesny, niebanalny i atrakcyjny sposób opowiada historię odzyskiwania niepodległości i zwycięskiego powstania wielkopolskiego. Dzięki niej, w anegdotyczny sposób poznajemy najważniejsze postaci, twórców Odrodzonej Rzeczypospolitej. Cieszę się, że Budka Niepodległości będzie teraz służyła odwiedzającym Poznań, a szczególnie gościom Muzeum Powstania Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
Zbigniew Hoffmann

Budka Niepodległości to przearanżowana i zrewitalizowana budka telefoniczna, a w jej słuchawce odtwarzana jest historia odzyskania przez Polskę niepodległości oraz powstania wielkopolskiego. W role bohaterów mających największy wpływ na odzyskanie przez Polskę niepodległości wcielili się Mariusz Gołaj (Józef Piłsudski), Jarosław Tomica (Jędrzej Moraczewski), Jacek Sikora (Józef Haller), Marcin Mrowca (Ignacy Jan Paderewski), Jan Żórawski (Ignacy Daszyński), Tomasz Lipka (Roman Dmowski), Kamil Dawid Gałuszka (Wincenty Witos) oraz Maciej Hanusek (Stanisław Taczak). Ten ostatni jest pomysłodawcą ogólnopolskiego projektu „Budka Niepodległości”.

Obchody 63. rocznicy Poznańskiego Czerwca

Konkursy dla dzieci i młodzieży, liczne spotkania, kolejna edycja akcji „Świąteczko dla Czerwca”, Bieg Pamięci Poznański Czerwiec '56 to tylko niektóre z wydarzeń organizowanych lub współorganizowanych przez Muzeum w tygodniach poprzedzających rocznicę Poznańskiego Czerwca.

28 czerwca, wraz z przedstawicielami władz i poznaniankami, uczestniczyliśmy w oficjalnych uroczystościach ku czci uczestników powstania.

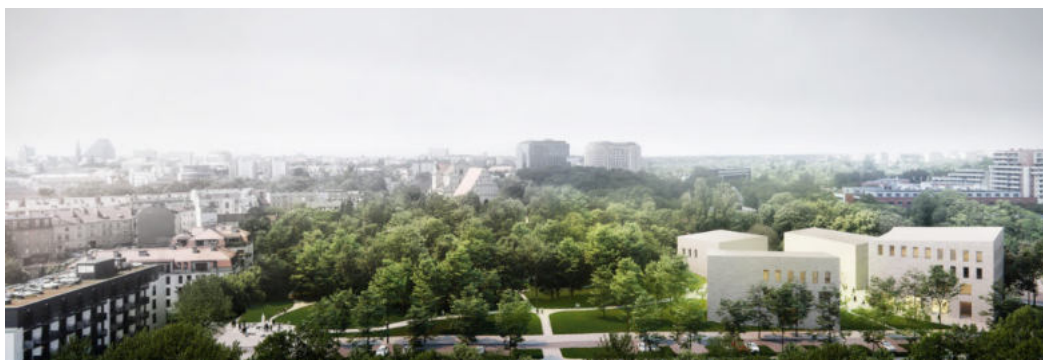

Dofinansowanie z programu „Kultura Interwencje 2019” (Narodowe Centrum Kultury).
Sponsor strategiczny Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956:
Totalizator Sportowy, właściciel marki LOTTO.

Rozstrzygnięcie konkursu na koncepcję architektoniczno-urbanistyczną nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego

30 lipca, Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919

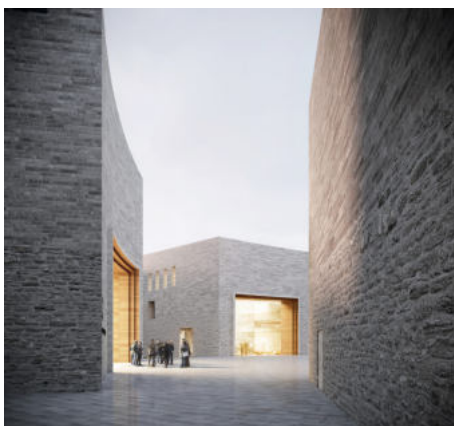
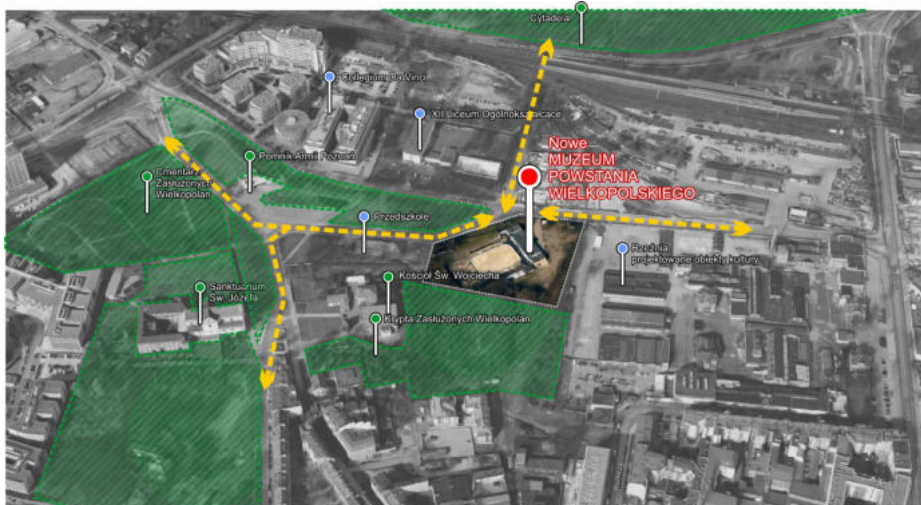
Do konkursu zgłosiły się 53 pracownie z Polski i zagranicy. Do finału wybrano 6 projektów. Decyzją sądu konkursowego pod przewodnictwem prof. Bolesława Stelmacha zwyciężyła pracownia architektoniczna WXCA sp. z o.o. z Warszawy.

WXCA nadali budowli nietypowa formę kompozycji kilku niewielkich brył, rozlokowanych dość luźno na zielonym terenie. Ta kameralna skala obiektu jest szczególnie ważna, bo muzeum ma powstać w historycznym otoczeniu, w miejscu ważnym dla dziejów Poznania, na Wzgórzu Św. Wojciecha.

Warszawska pracownia WXCA zaproponowała kameralny projekt, który wtapia się w zielen i sprzyja spotkaniom.

„Gazeta Wyborcza”

Zgodnie z decyzją lokalizacyjną z 2018 roku nowe Muzeum Powstania Wielkopolskiego – na które od lat czekają Wielkopolanie – stanie przy wzgórzu św. Wojciecha w sąsiedztwie Pomnika Armii „Poznań”, kościoła św. Wojciecha i Cmentarza Zasłużonych Wielkopolan, obok rewitalizowanej Starej Rzeźni. Powierzchnia użytkowa budynku ma mieć 10 tysięcy m², 30% tej powierzchni zajmie ekspozycja stała.

Uroczystości upamiętniające 80. rocznicę utworzenia KL Posen

12 października, Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII

Apel pamięci

pod patronatem honorowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy

Te goroczne obchody upamiętniające ofiary KL Posen organizują m.in. Wielkopolskie Muzeum Niepodległości i poznański oddział IPN. Przed południem na dziedzińcu Fortu VII odbędą się główne uroczystości rocznicowe z asystą żołnierzy Garnizonu Poznań.

PolskieRadio24.pl

Fort VII w Poznaniu to obecnie siedziba Muzeum Martyrologii Wielkopolan - oddziału Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości. Jest ważnym miejscem pamięci służącym utrwalaniu świadomości o zbrodniach popełnionych na Polakach przez Niemców w czasie II wojny światowej. Fort VII, choć nie jest nekropolią, to winien być traktowany tak jak cmentarz – miejsce spoczynku zamordowanych tam ludzi.

Portal aktualne.cz

Spektakl interdyscyplinarny „Noc i mgła”

Dla upamiętnienia 80. rocznicy utworzenia obozu koncentracyjnego w Forcie VII artyści współpracujący z Fundacją Wspierania Kultury Our [PL]ace Foundation zrealizowali przedsięwzięcie artystyczno-edukacyjne będące syntezą muzyki, słowa, choreografii i sztuki operowania światłem. Spektakl powstał we współpracy z TVP Poznań, która przygotowała i wyemitowała film z tego wydarzenia.

Tłumy widzów przybyły do Fortu VII, by złożyć hołd tysiącom zamordowanych Wielkopolan, uczestniczyły w wydarzeniu, które dostarczyło im głębokich przeżyć duchowych, rozbudzało wyobraźnię i zainteresowanie historią.

Inscenizacja wjazdu gen. Jana Henryka Dąbrowskiego do Poznania

9 listopada, Stary Rynek w Poznaniu

Jak co roku przypomnieliśmy historię z 1806 roku. Mimo deszczowej pogody tłum poznanianków obejrzał inscenizację wjazdu do Poznania generała Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego. Wydarzenie przygotowali: Janusz Stolarski (reżyseria), Ewa Tetlak (scenografia), Jacek Hałas (muzyka), Jakub Szwarz (instrumenty perkusyjne).

Partner wydarzenia: Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Dofinansowanie z Programu Wieloletniego „Niepodległa”

W sobotę na Starym Rynku przed Odwachem można było poczuć klimat tamtych wydarzeń. Rekonstrukcja historyczna upamiętniła dzień wybuchu pierwszego zwycięskiego powstania w Wielkopolsce.

„Głos Wielkopolski”

Inscenizację, opartą na prawdziwej historii, która wydarzyła się w Poznaniu 213 lat temu, przygotowała grupa poznańskich artystów posiadających bogate doświadczenie teatralne, muzyczne i plastyczne, szczególnie przy tworzeniu spektakli i widowisk plenerowych.

Portal tenpoznan.pl

III Konferencja-Sejmik Muzealników i Regionalistów Wielkopolskich

*Wielkopolskie drogi ku niepodległości XIX i XX wieku z perspektywy
„małych ojczyzn” – rok po obchodach setnej rocznicy powstania wielkopolskiego 1918-1919*

3 grudnia, sala posiedzeń PTPN w Poznaniu

Co nam zostało po wielkim świętowaniu 100. rocznicy zwycięskiego powstania Wielkopolan? Czy jego historia jest teraz bardziej znana Polakom? – zastanawiali się uczestnicy spotkania.

Natomiast o roli powstania wielkopolskiego w kształtowaniu świadomości historycznej dyskutowali prof. Edward Czapiewski z Wrocławia, prof. Maciej Fic z Katowic, dr Konrad Meus z Krakowa i prof. Przemysław Matusik z UAM w Poznaniu.

Konferencji towarzyszyło coroczne wręczenie nagród Wielkopolskiego Towarzystwa Kulturalnego.

Współorganizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Wielkopolskie Towarzystwo Kulturalne, Fundacja Zakłady Kórnickie

38. rocznica wprowadzenia stanu wojennego

15 grudnia, Muzeum Uzbrojenia

„Wojsko na ulicach...” – przed Muzeum Uzbrojenia ulokował się posterunek Milicji Obywatelskiej i Ludowego Wojska Polskiego. Odwiedzający mogli obejrzeć umundurowanie funkcjonariuszy oraz zapoznać się z uzbrojeniem żołnierzy i milicjantów z czasu stanu wojennego, w których wcieliili się członkowie GRH Braterstwo Broni 70', GRH 13. Batalion i Grupy Zadaniowej Beton.

Inscenizacja wjazdu Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania

26 grudnia, Dworzec Letni w Poznaniu

Na Dworcu Letnim tłumy poznaników powitały Mistrza (w tej roli Andrzej Lajborek, jego małżonkę zagrała Halina Owsiana). O oprawę historyczną zadbali rekonstruktorzy. Po zakończonej inscenizacji Koleje Wielkopolskie zorganizowały przejażdżkę zabytkowym pociągiem na trasie Poznań—Swarzędz—Poznań.

Po wjeździe na stację składu prowadzonego przez parowóz rozległy się okrzyki: Niech żyje Polska! Wiwat Paderewski! Fetowany gość przemówił do zebranych. Potem zgromadzeni śpiewali wspólnie pieśni patriotyczne.

TVP Info

Przyjazdem Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania oficjalnie rozpoczęły się obchody 101. rocznicy wybuchu powstania wielkopolskiego. Tak samo jak 101 lat temu, na Dworcu Letnim witały go tłumy mieszkańców.

„Głos Wielkopolski”

Partnerzy wydarzenia: Koleje Wielkopolskie, Poznański Chór Nauczycieli im. I.J. Paderewskiego
Inscenizację sfinansowała firma Torpol SA.

Miasteczko powstańcze przed Odwachem

27 grudnia, Stary Rynek

Atrakcjami *Miasteczka powstańczego 2019* były odprawy wart konnych w wykonaniu Ochotniczego Reprezentacyjnego Oddziału Ułanów Miasta Poznania w barwach 15. Pułku Ułanów Poznańskich, prezentacje wyjątkowych eksponatów – m.in. samochodu pancernego Erhardt M-17 „Pułkownik Kazimierz Grudzielski”, repliki samolotu Fokker, odnowionej armaty z czasów I wojny światowej oraz miotaczy min z 1916 roku – a także inscenizacja z udziałem rekonstruktorów w umundurowaniu z pierwszych godzin powstania. W sali kinowej Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 odbyła się prelekcja o pułkach kawalerii w powstaniu wielkopolskim z filmem i pokazem zdjęć.

Koncert *Wielkopolanie śpiewają Niepodległej*

27 grudnia, Działalność Urzędu Miasta Poznania

Już po raz drugi Wielkopolskie Muzeum Niepodległości wspólnie z TVP Poznań zorganizowały w rocznicę powstania wielkopolskiego koncert plenerowy z elementami widowiska. W przedsięwzięciu uczestniczyli harcerze i grupy rekonstrukcyjne, a na scenie wystąpili: Justyna Szafran, Halina Frąckowiak, Mateusz Ziółko, Grzegorz Wilk, Rafał Brzozowski, Jacek Kowalski oraz zespoły Luxtorpeda i Audiofeels. Widzowie, zgromadzeni w liczbie 700 osób, mogli zaśpiewać wspólnie z artystami takie utwory, jak: *Przybyli ułani pod okienko*, *Gdy szedłem raz od Warty* czy *Rozkwitały pąki białych róż*. Reżyserem całości był Bolesław Pawlica. Koncert poprowadził dziennikarz TVP Tomasz Wolny.

Wolny Działalność Urzędu Miasta Poznania to miejsce wyjątkowego, plenerowego koncertu „Wielkopolanie śpiewają Niepodległej”, nawiązującego do śpiewanek powstańczych związanych z powstaniem wielkopolskim.

„Głos Wielkopolski”

Koncert został wyemitowany tego samego dnia w ogólnopolskiej TVP1. Obejrzało go ponad 700 tysięcy widzów.

Partner wydarzenia: ENEA SA

EDUKACJA

W lekcjach i warsztatach muzealnych uczestniczyło 1045 dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów.

Zaproszenie do udziału w różnorodnych formach zajęć edukacyjnych przyjęły 2352 osoby (dzieci, młodzież, dorośli, osoby z niepełnosprawnościami, wykluczeni społecznie).

Lekcje i warsztaty muzealne

„Moja pierwsza wizyta w muzeum”, „Historia ukryta w rodzinnych pamiątkach”, „Powstańcze opowieści”, „Opowiem Wam o Czerwcu 1956 – spotkanie z uczestnikiem wydarzeń”, „Misja powstanie!” to tylko niektóre z tematów lekcji i warsztatów muzealnych składających się na naszą stałą ofertę, kierowaną do różnych grup wiekowych. W 2019 roku spotykaliśmy się ponad 50 razy w oddziałach muzeum, szkołach oraz w plenerze.

„Przejdziem Wisłę,
przejdziem Wartę,
będziem Polakami”.
213. rocznica
powstania wielko-
polskiego 1806

Projekt finansowany z Programu Wieloletniego „Niepodległa” obejmował m.in. przeprowadzenie warsztatów: *Opowieść o dzielnym Janie Henryku Dąbrowskim* – dla przedszkolaków – oraz *Tajemnice Mazurka Dąbrowskiego* – dla uczniów Szkoły Podstawowej im. J. Wybickiego w Manieczkach.

Zaczęło się!
– i Ty chodź z nami
do Powstania!

Gra miejska pod tym
hasłem odbyła się
m.in. w Toruniu

Inne formy działalności edukacyjnej

Na prelekcje, warsztaty, tematyczne oprowadzania po naszych wystawach, do udziału w grach miejskich zapraszaliśmy oprócz grup przedszkolnych i szkolnych także studentów, rodziny z dziećmi, seniorów, osoby z niepełnosprawnościami, młodzież uzależnioną od narkotyków. Nasze stoisko edukacyjne rozstawialiśmy podczas wydarzeń plenerowych – własnych i organizowanych przez inne podmioty.

Projekt edukacyjny „Zaczęło się w Poznaniu” w ramach Programu Dotacyjnego Koalicje dla Niepodległej

Na projekt – adresowany do młodzieży licealnej – składały się warsztaty dziennikarskie oraz opracowanie i wydanie wspomnień uczestników Poznańskiego Czerwca 1956. Publikacja zatytułowana *Zaczęło się w Poznaniu* ukazała się w nakładzie 250 egz. Współorganizatorzy: IV LO im. KEN w Poznaniu, Stowarzyszenie Poznański Czerwiec '56, Związek Powstańców Poznańskiego Czerwca 1956 „Niepokonani”

Wolisz być artystą? A może historykiem?
W obu wypadkach zaproponujemy Ci coś ciekawego.

WYDAWNICTWA

Wydajemy książki, związane tematycznie z zakresem zainteresowań naszych oddziałów. Staramy się, żeby były w nich obecne wątki wielkopolskie i poznańskie.

W zespole cmentarzy na stoku poznańskiej Cytadeli znajduje się obecnie 9 generalskich grobów, w których spoczywa 7 generałów Wojska Polskiego oraz 2 generałów rosyjskich (z armii carskiej i radzieckiej). Liczby te nie obejmują jednak tych mogił generalskich, które wskutek działań wojennych bądź też innych czynników nie zachowały się do czasów współczesnych. O tych właśnie „obecnych” i „nieobecnych” generałach wśród pochówków na dzisiejszej Cytadeli traktuje książka kustosa Jarosława Bączyka, kierownika Muzeum Armii „Poznań”. Autor dedykował swoją pracę wszystkim miłośnikom posnanianów, osobom ciekawym lokalnej historii, niekoniecznie tej wielkiej, na pewno zaś mało znanej, a czasami wręcz zapomnianej.

Publikacja została nominowana do Konkursu im. Józefa Łukaszewicza na najlepszą książkę o Poznaniu wydaną w 2019 roku.

Drugie – poprawione i uzupełnione – wydanie cenionej książki Krzysztofa Hoffa, pracującego w Muzeum Uzbrojenia.

Recenzujący publikację dr Mariusz Niestrawski napisał: „Osoby stykające się pierwszy raz z zagadnieniem lotnictwa w Wielkopolsce otrzymują interesującą pozycję, która posiada wszystkie walory, by zainspirować do poszukiwania bardziej szczegółowej literatury. Narracja jest płynna i wciągająca, a niekiedy żartobliwa i ubarwiona celnie dobranymi cytatami. Autor operuje językiem prostym, a wszelkie trudniejsze kwestie i pojęcia stara się od razu wyjaśnić. Znaczący historycy lotnictwa w Wielkopolsce także nie będą zawiedzeni. Bowiem *Skrzydła Niepodległej* znakomicie porządkują wiedzę, która do tej pory znajdowała się w różnych, czasem trudno dostępnych, publikacjach zwartych i artykułach. Do pracy bezwzględnie powinny też zajrzeć osoby zainteresowane historią regionalną Wielkopolski”.

ZBIORY

W 2019 roku pozyskaliśmy drogą zakupów i darowizn 1419 muzealiów, w tym militaria, pamiątki historyczne, mapy, archiwalia, fotografie i obiekty sztuki. Do inwentarza pomocniczego wpisaliśmy 1464 pozycje.

Wśród 99 obiektów poddanych konserwacji znalazły się m.in. meble, przedmioty użytkowe, broń i ciężki sprzęt wojskowy.

Krystyna Sławska, wnuczka znakomitego przedwojennego architekta Rogera Sławskiego, zdecydowała o przekazaniu dla nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego kolekcji, która obejmuje pamiątki po dziadku. Roger Sławski jest najbardziej znany jako naczelny architekt Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu w 1929 roku, współautor koncepcji urbanistycznej i architektonicznej terenów targowych oraz projektant kilku hal i pawilonów targowych.

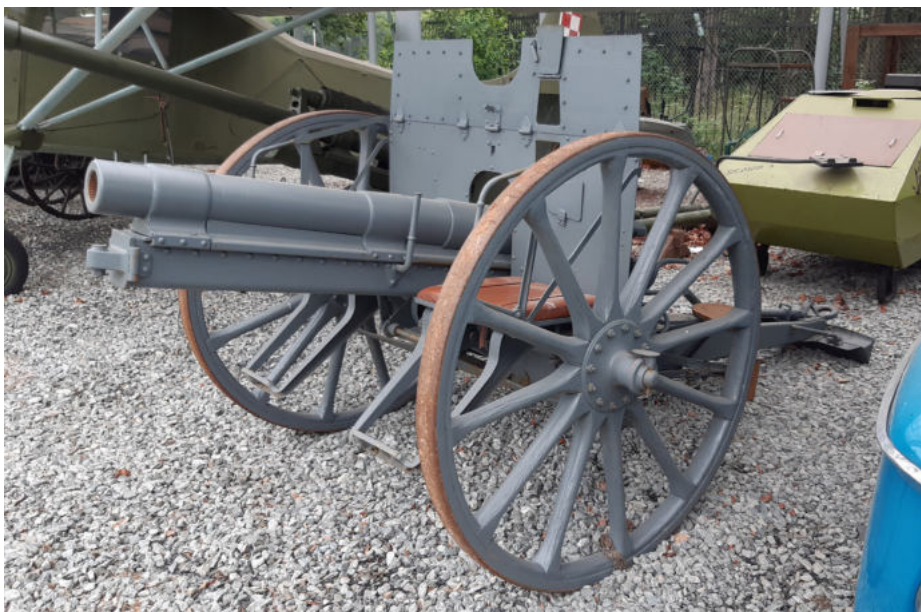

Odznaka „Btl. 3 Grenzschutz Bromberg 1919” (3. Batalion Grenzschutzu z Bydgoszczy) trafiła do zbiorów Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. Utworzony w styczniu 1919 roku batalion uczestniczył w walkach przeciwko powstańcom wielkopolskim na froncie północnym.

Ppor. Antoni Knajdek (1897-1975) był żołnierzem armii pruskiej, powstańcem wielkopolskim, uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej 1920, a z zamiłowania artystą malarzem i fotografikiem. Wśród cennych pamiątek przekazanych nam w darze przez jego rodzinę jest m.in. notatnik rysunkowy z czasów powstania.

Armata polowa wz. 1897 kal. 75 mm była wykorzystywana podczas pierwszej wojny światowej. Wiosną 1919 roku armaty tego typu trafiły do Polski wraz z uzbrojeniem przekazanym przez władze francuskie. Ten egzemplarz zakupiliśmy z przeznaczeniem dla nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego.

Naszą kolekcję plakatów wzbogacił plakat Międzynarodowych Targów Poznańskich z 1927 roku.

Zbiór pamiątek rodzinnych po kpr. Józefie Bzdędze - orkiestrancie, podoficerze 56. Pułku Piechoty Wlkp., ofiarowali Jan i Marcin Bzdęgowie z Krotoszyna. Fotografie, dokumenty i pamiątki wydobyte z rodzinnych archiwów są cennym uzupełnieniem naszych zbiorów.

Egzemplarz ryciny Walerego Eljasza Radzikowskiego, przedstawiającej przysięgę Tadeusza Kościuszki na Rynku w Krakowie 24 marca 1794, jest jednm z kilku obiektów papierowych poddanych konserwacji w 2019 roku. Trafit do naszych zbiorów w opłakanym stanie. Porównajmy jego wygląd przed i po konserwacji.

Świetność odzyskał także płomień do fanfary w barwach 7. Pułku Artylerii Ciężkiej z Poznania ze zbiorów Muzeum Armii „Poznań”. Jest to jeden z dwóch znanych płomieni tej jednostki, które zachowały po 1945 roku, drugi znajduje się w zbiorach Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Czołg średni T-34-85 ze zbiorów Muzeum Uzbrojenia został poddany pełnej konserwacji, przywracającej całkowitą sprawność.

INWESTYCJE

3 czerwca została podpisana umowa z wykonawcą pierwszej części robót budowlanych w ramach projektu renowacji Fortu VII w Poznaniu, który jest siedzibą Muzeum Martyrologii Wielkopolan.

Renowacja i adaptacja Fortu VII w Poznaniu dla zachowania dziedzictwa kulturowego

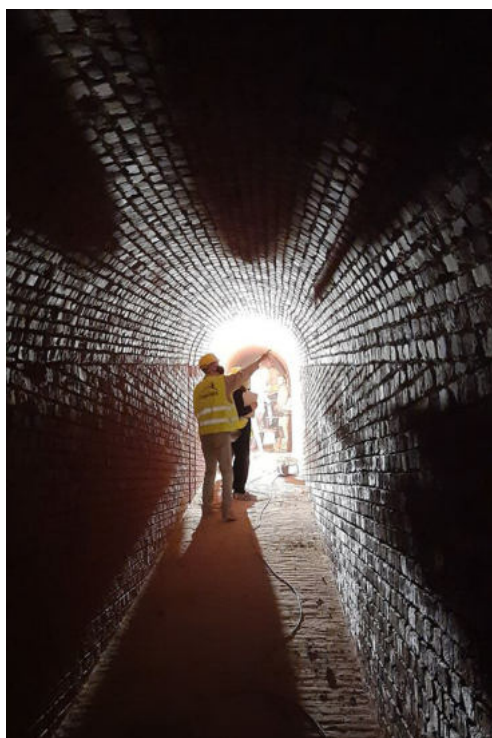
Renowacja podziemnych pomieszczeń w obrębie prawego majdanu i prawej podwalni, uporządkowanie i zagospodarowanie prawego majdanu – w tym odtworzenie zasypanych stanowisk artyleryjskich, renowacja frontowej elewacji koszar szyjowych wraz z główną bramą wjazdową do fortu oraz budynkiem Blokhauzu – to pierwsza część robót budowlanych, które zostaną wykonane w Forcie VII.

Dofinansowanie z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Ten ważny obiekt będzie prezentował się naprawdę godnie. W planach są roboty budowlane i prace pielęgnacyjne - zarówno wewnątrz, jak i zewnątrz obiektu. Powstanie też zupełnie nowa ekspozycja - ścieżka fortyfikacyjna.

Portal epoznan.pl

W kolejnych etapach realizacji projektu planowane jest również dokonanie rozbiórek wtórnych zabudowań (powstałych po 1944 roku) oraz renowacja pozostałej części murów fosi Fortu VII. Po zakończeniu inwestycji prawa część fortu odzyska dawny wygląd, pomieszczenia zostaną wyposażone w odpowiednią infrastrukturę, która pozwoli otworzyć w Fortcie VII nową ścieżkę zwiedzania o tematyce fortyfikacyjnej. Umożliwi ona zwiedzającym poznanie historii fortu od jego powstania aż do czasów, kiedy przestał pełnić funkcje fortyfikacyjne, a więc do 1939 roku.

Wyróżnienia w konkursie IZABELLA 2018

Druga nagroda w kategorii „Konserwacja, ochrona dziedzictwa kultury, inwestycje” za *Galerię Plakatu z Okresu Socjalizmu* (kuratorzki: Kinga Przyborowska i Maria Skrzypczak) oraz projekt renowacji willi przy Schronie Przeciwoatomowym dla Władz Miasta Poznania.

Trzecia nagroda w kategorii „Działalność naukowa i wydawnicza” za katalog wystawy-instalacji *Wielkopoleanie ku Niepodległej* pod red. Olafa Bergmanna.

Trzecia nagroda w kategorii „Działalność edukacyjna, promocyjna i marketingowa” za koncert *Wielkopoleanie śpiewają Niepodległej – w chwilach próby zwycięstwo* (koordynator: Elżbieta Mania).

Finał nagrody BohaterONy 2019

Nominacja za szeroką ofertę wydarzeń związanych z 100. rocznicą wybuchu powstania wielkopolskiego oraz akcję edukacyjną *Świąteczko dla Czerwca '56*.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

Wyróżnienia indywidualne

Dyrektor WMN Tomasz Łęcki, jego następca Przemysław Terlecki oraz dr hab. Olaf Bergmann otrzymali Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości.

Lotto

sponsor strategiczny Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956

Torpol SA

sponsor inscenizacji wjazdu Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania

Enea SA

sponsor koncertu „Wielkopoleanie śpiewają Niepodległej”

Krystyna Sławska

darczyńca pamiątek po Rogerze Sławskim

Rodzina Antoniego Knajdka

darczyńca pamiątek po Antonim Knajdku

NASI PRZYJACIELE I PARTNERZY

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Narodowe Centrum Kultury
Program Wieloletni NIEPODLEGŁA 2017-2022
NIMOZ
Wielkopolski Urząd Wojewódzki
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Archiwum Państwowe w Poznaniu
Instytut Historii UAM
Instytut Pamięci Narodowej
Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego
w Szreniawie
Muzeum Powstańców Wielkopolskich w Lusowie
Fundacja Muzea Wielkopolskie
Fundacja Zakłady Kórnickie
Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego
Wielkopolskie Towarzystwo Kulturalne
Koleje Wielkopolskie
Grupy Rekonstrukcji Historycznych
Związek Kombatantów Poznańskiego Czerwca 1956
„Niepokonani”
Stowarzyszenie Poznańskiego Czerwca 1956
Związek Kombatantów i Uczestników Powstania Poznańskiego Czerwca
1956
Stowarzyszenie Polskich Rodzin Ofiar Niemieckich Obozów
Koncentracyjnych
Aquanet Laboratorium Sp. z o.o.
TVP3 Poznań
„Polska Zbrojna”

NASI PRZYJACIELE I PARTNERZY

Bez Was to by się nie udało!
Dziękujemy za wsparcie!

Dyrektor

Przemysław Terlecki (od 1 marca 2020)

Zastępca dyrektora ds. ekonomicznych i administracyjnych

Beata Mitmańska

Zastępca dyrektora ds. merytorycznych

Sławomir Springer

Główny inwentaryzator

Beata Wojciechowska

Główny księgowy

Remigiusz Łuczyński

Kierownik Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919

Marcin Wiśniewski

Kierownik Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956

Kinga Przyborowska

Kierownik Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII

Grzegorz Kucharczyk

Kierownik Muzeum Uzbrojenia

Krzysztof Jankowiak

Kierownik Muzeum Armii „Poznań”

Jarosław Bączyk

Kierownik jednostki realizującej projekt

Stefan Ogorzałek

Stanowisko ds. upowszechniania zbiorów i badań naukowych

dr hab. Olaf Bergmann

Koordynator ds. edukacji

Elżbieta Mania

Specjalista ds. komunikacji i promocji

Anna Sochacka

ZESPÓŁ MUZEUM

Przewodniczący

prof. UAM dr hab. Zbigniew Pilarczyk

Zastępca przewodniczącego

prof. UAM dr hab. Przemysław Matusik

Justyna Makowska

Jan Mazurczak

Andrzej Rataj

dr hab. Rafał Reczek

Artur Paweł Zawadka

dr Anna Ziółkowska

RADA MUZEUM

GODZINY OTWARCIA

od marca do października:

poniedziałek nieczynne

wtorek – sobota 10:00-17:00

niedziela 10:00-16:00

od listopada do lutego:

poniedziałek nieczynne

wtorek – niedziela 10:00-16:00

DYREKCJA I ADMINISTRACJA

poniedziałek – piątek 8:00-16:00

ul. Woźna 12

61-777 Poznań

+48 61 851 72 89

sekretariat@wmn.poznan.pl

MAGAZYN GŁÓWNY ZBIORÓW WMN

poniedziałek – piątek 8:00-16:00

ul. Święty Marcin 51A (wejście od ul. Garncarskiej)

61-805 Poznań

+48 61 853 89 45

WE WTORKI WSTĘP DO WSZYSTKICH ODDZIAŁÓW WMN BEZPŁATNY

wmn.poznan.pl

facebook.com/Wielkopolskie.Muzeum.Niepodleglosci.Poznan/

BUDUJEMY NOWE MUZEUM POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO